

Τυπογραφείο

Από τον ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Εικονογραφώντας το ανεπαίσθητο

Η αδιόρατη πλευρά της πραγματικότητας με ένα γλυκόπικρο χιούμορ. Ανδρέας Μήτσου, «Η ελεημοσύνη των γυναικών».

Τις καλύτερες ώρες της διηγηματογραφικής του παραγωγής, η οποία αντιπροσωπεύει και το μεγαλύτερο κομμάτι της πεζογραφίας του, ο Ανδρέας Μήτσου τις έχει επιτύχει διά της προσφύγης στο θαυμαστό και στο παράδοξο.

Χάρη στα λιτά γλωσσικά του μέσα, αλλά και στην προσεκτικά υπαινικτική του σκηνοθεσία, ο Μήτσου καταφέρνει, όποτε περνά στον προβάλαμο της λογοτεχνίας του φανταστικού (γιατί η αφήγησή του δεν υπερβαίνει ποτέ κάποια κοινώς αποδεκτά λογικά όρια), να εικονογραφήσει ελλειπτικά το ανεπαίσθητο, προβάλλοντας (ή μάλλον επινωώντας) μιαν αδιόρατη πλευρά της πραγματικότητας, που μεταβάλλεται σ' ένα είδος έωλης και εσκεμμένα ανολοκλήρωτης παραμυθίας.

Την ίδια επιτυχία σημειώνει ο Μήτσου και σε όλα τα ανάλογα κείμενα της καινούριας συλλογής διηγημάτων του, που τιτλοφορείται «Η ελεημοσύνη των γυναικών» (εκδόσεις Καστανιώτη).

Αντρες που ανακαλύπτουν νεκρά ερπετά στο χωράτιο οπίθι της παιδικής τους ηλικίας ύστερα από τον θάνατο της μάνας τους («Μια μπλε γραμμιά σε σχήμα φιδιού»), αβγά που μετατρέπονται σε κροτίδες στα αχούρια πεθαμένων παπάδων («Να τρώς φρέσκα αβγά»), αγόρια που παθαίνουν αλλεργία μπροστά σε μια σφραγμένη γουρούνα («Ο κάγιας») ή δρομείς που δεν αλλάζουν ταχύτητα και μετά το κόψιμο της κορδέλας του τερ-

ματισμού τους, προσηλωμένοι σε έναν υπέρτερο, κρυφό για τα μάτια των υπολοίπων στόχο («Δρομέας πλάι στη θάλασσα»).

Με μικρές παραβιάσεις της λογικής, που τον βγάζουν στην περιοχή μιας εκκεντρής ποιητικής πράξης, διαποτισμένης από το υπόγειο και γλυκόπικρο χιούμορ του αφηγητή, ο Μήτσου κατορθώνει εν

προκειμένου μια σειρά από πυκνές λειτουργικές συνθέσεις, οι οποίες προδίδουν άνεση, αλλά και ωριμότητα.

Επιτυχής είναι ο συγγραφέας και σε δύο διηγήματα που ανασκαλεύουν μέσω μιας λεπτής ανατριχίλας το κοινωνικό και το ατομικό κακό: το κοινωνικό με τη δεξιά του ενός νεαρού να γράφει γράμματα για λογαριασμό τρίτων, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950, στη Βασιλική Πρόνοια («Η Αμερικάνικη Βοήθεια») και το ατομικό με τη ροπή ενός σύγχρονου εκπαιδευτικού προς μια μορφή διαστροφής η οποία δεν μπορεί να στοιχειοθετήσει νομικές κατηγορίες («Το ψέμα»).

Τα υπόλοιπα κομμάτια του τόμου εφαρμόζουν το πνεύμα ενός πεπατημένου ρεαλισμού και δεν αποφεύγουν τον εύκολο συναισθηματισμό, τη σχηματοποίηση των καταστάσεων και το έστω συγκρατημένο μελόδραμα. Είναι φανερό πως ο Μήτσου δεν αναπνέει εδώ στον φυσικό του χώρο, σπαταλώντας άσκοπα, μια και έχει ήδη ορίσει με σαφήνεια το ζωτικό του πεδίο, τις δυνάμεις του.

Θρηνώντας για την απώλεια της ομορφιάς

ΤΑ ΧΙΛΙΑ ΦΥΛΛΑ

Παυλίνα Παμπούδη

Ο ποιητικός κόσμος της Παυλίνης Παμπούδη αποτελεί εδώ και μία τριακονταπενταετία (η πρώτη της εμφάνιση στα γράμματα γίνεται το 1964) έναν παντελώς αδιακόσμητο και απροσημάτιστο κόσμο, όπου τα πράγματα μετρούν ως ακριβώς έχουν, χωρίς να επηρεάζονται από καμία εξωτερική συνθήκη – ακόμη κι αν κάτι τέτοιο τα στρέφει κάποτε ολοκληρωτικά στον εαυτό τους, για να τα σπρώξει αμέσως σ' έναν γενικευμένο ξεσηκωμό εναντίον του. Στην καινούρια συλλογή

της, που επιγράφεται «Τα χίλια φύλλα» (εκδόσεις «Κέδρος»), η Παμπούδη δοκιμάζει μια περαιτέρω απογύμνωση του λόγου της, συγκεντρώνοντας την προσοχή της στη δράση του ουσιαστικού, το οποίο παίζει ρόλο κατ'ελάχιστον για τα περισσότερα ποιήματα του βιβλίου. Με μιαν έκφραση η οποία δεν κρύβει την καταγωγή της από το παράλογο και τον υπερρεαλισμό («Ρίζα από την άβυσσο / Μπλεγμένη τώρα στα μαλλιά μου / Βυθόμετρα / Συστρέφεται / Γραμμένα φύλλα με τα άγραφα / Ανεβάζει / Να

ξεφυλλίζει ανάστατος ο άνεμος»), η Παμπούδη δείχνει με ποιον τρόπο η καθημερινή ύπαρξη σφάζεται με το μπαμπάκι, προσπαθώντας επί ματαίω να αναπνεύσει σε ένα φύσει αρτηριοσκληρωτικό και άξενο περιβάλλον. Με ασθματικές διατυπώσεις, από τις οποίες, όμως, δεν λείπει ένα στοιχείο μαγείας και ονείρου, η ποιήτρια δεν θητεύει ακριβώς στη θλίψη: θρηνεί για την απώλεια της ομορφιάς – κι αυτό δίνει στον στίχο της μιαν όλως ξεχωριστή δύναμη και υπόσταση.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Οι χαμένες ψυχές»

ΙΡΕΑ ΣΙΓΚΟΥΡΔΑΝΟΤΙΠ
Μετάφραση: Μαρία Μπέζεντάκου.
Εκδόσεις «Διήγηση».

Φαντάσματα σε τουριστικό θέρετρο της Ισλανδίας; Αυτή είναι η υπόθεση την οποία καλείται να διερευνήσει η Θόρη, παρά τον έντονο κατ' αρχάς σκεπτικισμό της. Ατμόσφαιρα μυστηρίου και παιχνιδι ανάμεσα στο είναι και το φαίνομαι σ' ένα ευφυώς σκηνοθετημένο μυθιστόρημα.

«Η σιωπή του Μωάμεθ»

SALIM BACHI
Μυθιστόρημα.
Μετάφραση: Νίκος Σταμπάκης.
Εκδόσεις «Νεφέλη».

Η γέννηση, η ζωή και ο θάνατος του Μωάμεθ μέσα από τις αφηγήσεις της πρώτης του γυναίκας, του στενότερου φίλου του, του ισχυρότερου στρατηγού του, και της νεότερης συζύγου του. Ένα μυθιστόρημα, με ζωηρή δράση για τον θεμελιωτή του μουσουλμανισμού.

«Μιλώντας στο για μου για την ηθική και την ελευθερία»

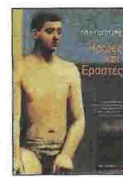
ΦΕΡΝΑΝΤΟ ΣΑΒΑΤΕΡ
Μετάφραση: Αγοστή Δημητρούκα.
Εκδόσεις Πατάκη.

Ο Ισπανός φιλόσοφος μιλάει στο παιδί του για την ανεξαρτησία της έκφρασης, την ελευθερία της γνώσης και την αξία της ηθικής. Υποδειγματική, αφησιώδης αφήγηση σ' ένα πρότυπο κριτικού στοχασμού.

«Ηρωες και Εραστές»

ΠΟΛ ΓΟΥΤΟΥΡΕ
Μετάφραση: Λύο Καλοβρυνάς.
Εκδόσεις «Μεταίχμι».

Στο τέλος του 20ου αι. π.Χ. ο Μάρκος χάνει τον πατέρα του ενόσω ταξιδεύει από τη Ρώμη προς την Κέρκυρα, για να μπλεχτεί αμέσως στην πολιτικο-στρατιωτική αντίθεση Ελλάδας και Ιταλίας. Ιστορικό μυθιστόρημα με πολλές ανατροπές και ιδιαίτερως ενδιαφέροντες χαρακτήρες.

«Τα φτερά της πεταλούδας»

ΑΝΤΡΕΑ ΚΑΜΙΛΕΡΙ
Μετάφραση: Φωτεινή Ζερβού.
Εκδόσεις Πατάκη.

Ένα γυναικείο πτώμα, ένα τατουάζ και ο επιθεωρητής Μονταμπάνο, που μπαίνει σ' έναν κόσμο διπλών συμβόλων μέχρι να καταφέρει να βάλει σε τάξη το υλικό του και να βρει τον δολοφόνο. Ο Καμίλερι αποτελεί εγγύηση και τα «Φτερά της πεταλούδας» το επιβεβαιώνουν.